

Intoleran-
dus quo-
rumdam
abusus.

vt naturalis ratio aperte conuincit. His addo quod nuper comperi, Parochos quosdam non solum a presentibus, sed ab iis etiam, qui Sacro non interfuerunt, aut in illo non obtulerunt, stas oblationes, diuersa quantitates designatione, per ministros ad id designatos exigere. In quo se consuetudine tuerentur: sed cum illa rationabilis non sit, & iuxta dicta penitus explodenda: diuini iudicij formidanda districtio, dum sic pauperculi a suis pastoribus opprimuntur. Nec plura de priuilegijs circa Ecclesie Præcepta.

CAPVT XX.

De priuilegijs Indorum circa dispensationes in votis.

Facultas
dispensandi
in voto
Castritatis.

Innocen-
tius X.

460 IN Bullis recentiorum Pontificum dispensandi facultas illa conceditur, quam Innocentius X. cuius modo concessio viget, in Breui, quod incipit, Animarum saluti, die 1. Martij An. 1649. his verbis expressit: postremo illud Presbyteris ad Præposito Generali, & dicta Societate deputandis, vt in prædictis regionibus, prouincijs, & locis, in quibus similiter fideles cum infidelibus viuunt, & non adsum Ordinarij, qui huiusmodi facultate habeant, qui dissent ultra duas diætas, cum Neophytis, alijsque ad fidem reductis, ex rationabili causa, & legitima, super voto castritatis, non tamen solemniquomodolibet, etiam per Ordinis sacri susceptionem, vel Professionis Regularis in Religione per Sedem Apostolicam approbatâ emissionem facto. Sic ille. Amplior autem concessio facta fuerat à Gregorio XIII. quæ habetur in Compendio Indico verb. Dispensatio §. 4. ad dispensandum scilicet in foro

Greg. XIII.

conscientie cum Neophytis, & alijs ibidem commorantibus super voto castritatis non solemniquomodolibet, etiam per Ordinis sacri susceptionem, vel Professionis Regularis in Religione per Sedem Apostolicam approbatâ emissionem facto. Sic ille. Amplior autem concessio facta fuerat à Gregorio XIII. quæ habetur in Compendio Indico verb. Dispensatio §. 4. ad dispensandum scilicet in foro

Adnotatio
Compendij.

hic in Adnotatione: Hac facultate vti poterunt Prouinciales, & ij, quibus eam ipsi commiserint. Quibus videtur innui facultatem huiusmodi etiam nunc vigere, cum tamen temporalis fuerit, & vsque ad Ann. 1589. tantum extendi ibidem asseratur. Constat autem Compendium post annos plures editum à fine dictæ concessiohis. Ex quo erunt qui firmare contendant Positionem illam de duratione priuilegiorum etiam temporalium, de qua Cap. 3. Nam si priuilegium tale, sicut & alia similiter concessa, iam penitus ob lapsum concessiohis tempus virtute omni carebant, ad quid illa in Compendio proposita, aut quomodo stat, quod illis vti Prouinciales per se, & eos, quibus ipsi commiserint? Sed de hoc dictum aliam quod videtur certum: si quis autem secus sentiat, in suo, quod non semel admonui, sensu poterit abundare. Non omitam autem id ex quo roborari sententia illa potest, & habetur in eodem Compendio verb. Indulgentia §. 2. vbi cum quædam apponatur Indulgentia, sic ad marginem dicitur: Expirant, ponitur tamen vt prorogetur. Sic ibi. Cum ergo nihil tale in priuilegio dicto, sicut neque in alijs, dicatur, signum esse videtur durationis.

Aliqualia
inactia
perpetuita-
tis.

461 Ad certa veniendo, priuilegium Innocentij circa Neophytos clarum est. Quinam autem Neophytorum nomine veniant, satis est notum: pro quo videnda quæ diximus num. 443. Sed non ita quinam præter Neophytos dicantur ad fidem reducti: quicumque liquidem ad fidem reducti in Indijs videntur esse Neophyti. Ad quod dico Neophytorum nomine eos intelligi, qui ex Gentilitate conuersi sunt: præter quos cum sint alij in Oceani Indijs, de quibus Pontifex loquitur Schismatici, & sub Christiano nomine graues circa fidem errores amplexi, ad eos priuilegium extenditur, cum ad fidem reducuntur. Videtur autem sine priuilegio stare posse huiusmodi dispensationem; eò quod licet prædictum votum videatur totale & absolutum, semper tamen imperfectum manet ratione capacitatis eorum, qui ex Indijs illud emiserunt. Sic enim multi Doctores affirmant Episcopum posse dispensare in voto castitatis ex animi perturbatione emisso, quando vouens est iuuenis, vel suspectus: vt videri potest apud P. Thomam Sancium Lib. 8. de Matrimonio Disputat. 9. num. 24. Atqui Indi ob defectum capacitatis possunt dictis exæquari. Quod autem ad suspicionem atinet non seruandi votum, quod Doctores communiter dicunt periculum incontinentiæ, id pro certa regula statuit P. Sancius in Opere morali Lib. 4. Cap. 40. num. 32. & 34. & respectu Indorum est quàm verissimum, & pro alijs non inuerosimilia, iuxta graues Scriptores asserentes Episcopum posse in votis seruatis Pontifici dispensare, cum ille adiri non potest: vt in Indijs accidit, vbi semper est periculum in mora. Sic illi, quos adducit & sequitur Diana Parte 1. Tractatu 8. Resolut. 5. & 6. circa finem: vbi tamen contra Croulers & Pasqualigum affirmat id non licere virtute Cruciatæ. Sed illi certè non videntur improbabiler locuti. Potestatem autem talem in Episcopis esse Ordinariam, tenent P. Suarez, P. Sancius, Felinus, Couarrubias, & Basilus Ponticius, quos idem Auctor adducit Parte 8. Tract. 3. Resolut. 12. quia competit ratione officij, & est perpetua. Votum ergo castitatis imperfectum non est Pontifici seruatum. Ex quo colligitur non contemnendi Doctores posse à Religiosis in eo dispensari: cum possint in omnibus, quæ non sunt Pontifici seruata. Et ita P. Sancius numer. 34. citato. cum illis ait, iure optimo credi posse non esse Pontificis mentem velle in tali casu seruare sibi hæc vota: neque esse verosimile, velle illam vt animæ laqueis irretitæ versentur in tanto periculo. Sic ille de castitatis voto locutus cum alijs, quos allegat, referens se ad ea, quæ cum pluribus docuerat Disput. 9. titat. 3. num. 22. Religiosos autem virtute priuilegiorum posse dispensare in votis, quæ non sunt Sedi Apostolicæ seruata, res est manifesta, vnde & circa votum prædictum, quod imperfectum est, & ratione distantie, poterunt cum Indijs dictam facultatem exercere.

Neophyti,
& reducti,
vt distincti.

Sine priuilegio
videtur
validam
esse dispensationem,
ex communi
doctrina
circa illa,
quia im-
perfectum
votum, &
ratione pe-
riculi.

Et ratio
distantie.

Nec solus
ab Episco-
pis, sed à
Religiosis.

462 Sed occurrit P. Sancius Cap. 43. citati libri num. 7. dicens Religiosos quidem posse dispensare quando votum castitatis, sicut & alia seruata, ob aliquam circumstantiam deficiunt à ratione veri voti seruati, & materiâ eius, vt guntur.

P. Sancius
id negans
sua doctrina
efficaciter
redarguitur.

In omnibus
votis, de
quibus agitur,
eamdem esse
rationem.

Pergit pro-
batio.

P. Sancius.

Idem.

Facultas
dispensandi
late in-
terpretan-
dam.

cus autem quando verè seruata sunt, & materia est capax seruatiõis: ratione autem solius necessitatis ius est Episcopo dispensandi. Et tale esse existimat votum castitatis, quando solum ob periculum incontinentiæ ab Episcopo in illo dispensatur. Sed quidem doctrina hæc, quæ & aliorum est, nullo modo videtur sibi coherere: in omnibus enim eadem ratio est, & ita vel in omnibus dispensatio licet, vel in nullo. Quod eadem sit, constat ex ijs, quæ habet citatus Pater num. 7. vbi ex eo probat dispensationem licere in illis prioribus, quia Pontifex generaliter concedit facultatem dispensandi in votis Episcopo seruatis; id est, in quibus iure ordinario id licet: atqui in illis casibus possunt iure ordinario Episcopi, eo quod seruatiõ non intelligatur in ipsis: ergo & poterunt Religiosi. Præterea, quia ratione solius seruatiõis hæc vota indigent speciali mentione, vt concessa intelligantur, quod probat ipse Cap. 40. num. 16. Cum ergo in his casibus non censetur eorum dispensatio seruata, non ea indigent, sed clauduntur in generali concessione, & indefinita. Sic ille arguit.

463 Quis autem non videat fundamenta dicta pro casu, de quo loquimur, pariter militare? Nam talia vota non esse seruata affirmat idem Pater num. 34. citato, verbis illis: Iure optimo credi potest non esse Pontificis mentem velle in tali casu seruare sibi hæc vota. Sic ille. Si ergo non sunt seruata, & quæ talia sunt, dispensari à Religiosis possunt, sub generali veniunt concessione. Cum ergo seruata non sunt, non video quo pacto dici queat esse seruata, vt asserit idem Pater numer. 7. citato. & sic non iure ordinario dispensationem competere Episcopo, sed tantum per accidens ratione necessitatis. Quod virgeo ex eo quod addit numer. 34. & à nobis est numer. 461. iam datum: Non esse verosimile velle Pontificem vt animæ laqueis irretitæ versentur in tanto periculo. Tunc sic. Ex ea ratione talia vota seruata non sunt: atqui Episcopo ex officio competit animas irretitas laqueis, quibus in damnationis versantur periculo, ab eisdem extricare, & ea facultas perpetua est: ergo & Ordinaria; sic enim facultas Ordinaria definitur soler. Quod si dicas Pontificem potuisse dispensationem talem sibi seruare, & ita non esse Episcoporum muneris coherentem. Contra est: nam ex eo sequitur non licere absolute, neque iure ordinario, neque per accidens, in eisdem dispensare. Quibus addi potest beneficium Principis esse ample interpretandum, & præsertim illud, per quod facultas dispensandi conceditur, vt alias diximus, & probat post alios Diana Parte 8. Tract. 3. Resolut. 42. cum P. Amico. Tomo 5. Disputat. 6. Sect. 2. num. 21. & seqq. Stunica de Voto Quest. 6. num. 57. & alijs. Neque vllus in eo fusior ipso P. Sancio Lib. 8. de Matrimonio, Disputat. 2. Cum ergo priuilegium concessum Religiosis pro votis non seruatis sit, & vota, de quibus loquimur, seruata non sint, etiam si dicamus modum seruatiõis non licere diuersum, ad illa est talis extendenda facultas, quandoquidem hic nulla earum exceptionum currit, quas Auctores apponunt, dum dicunt facultatem dispensandi esse ample interpretandam, vt videri apud citatos potest, & apud alios, qui in speciali de voto castitatis lo-

quantur, vt Croulers in Regulam S. Francisci Cap. 7. Sect. 29. quem adducit Diana suis verbis loquentem Parte 6. Tract. 6. Resolut. 50. licet sententiam contrariam vt communioem præferat. Eligius Bassæus verb. Votum 7. num. 29. vbi ait sententiam P. Croulers satis sibi placere, quia Ann. 1629. in Consistorio sacre Congregationis Illustrissimorum Cardinalium visa & tolerata est. Pro quo & faciunt quæ adducit P. Quintanad Tomo 2. Tract. 6. Singul. 12. numer. 15. & seqq. quidquid dixerit Tomo 1. Tract. 9. Singul. 1. num. 6.

Peculiaris
pro senten-
tia aucto-
ritas.

464 In casu præterea nostro specialiter obseruandum est votum non ideò tantum debere non seruatum censeri, quia difficilis est aditus Pontificis, & periculum in mora, manente integrâ voti substantiâ, & perfectâ in tuo genere, sed quia reuera talis non est, sed imperfecta, ex speciali modo vouendi; ad eum modum, quo votum pœnale non est seruatum, quod de voto castitatis loquentes tenent Doctores, quos adducit & sequitur Bassæus supra numer. 22. eo quod affectus non videatur directè ferri in castitatem, & ita ex eo capite imperfectum sit. Quod amplius explicat & confirmat Pater Palaus Tomo 3. Tract. 15. de voto, Disput. 2. Puncto 12. num. 13. vbi de votis etiam conditionalibus loquitur, quantumuis impletâ conditione, ex quo etiam argui potest. Atqui vota Indorum imperfecta sunt quoad substantiam ipsam, vt constat, quia eorum discursus circa obligationem, quam subeunt, valde superficialis est, & circa præsentia occupati, de futuris euentibus tenuiter philosophantur: ergo non debent censeri seruata. Pro quo est id, quod habet P. Bauny Tomo 1. Tract. 8. Quest. 13. §. His ex causis, vbi ita scribit: Enimvero habet votum ab inaduertentia, vt vim eius remittere possit Episcopus. At est animo in ista lenitas, magnum & efficax argumentum animi male compositi, nec satis aduertentis ad ea, quæ mouent: ergo cum de ea constare possit Episcopo, quin eum, qui sic imprudenter votorum vincula sibi iniicit, libertate donare possit, non video. Sic ille. Quis autem non videat Indos leuitate huiusmodi laborare? Vnde in Religionem non admittuntur nisi Oblati; quo in statu perseuerant pauci. Iam ergo cum fateantur Auctores in votis, quæ imperfecta sunt modis dictis, Episcopos dispensare posse, & consequenter Religiosos, quia verè seruata non sunt, circa vota Indorum idem præstari posse, non licet in dubiū reuocare. Immo quæ adducta sunt non solum de Indijs probant, sed etiam de alijs, quando in illis similes circumstantiæ concurrunt: Doctores enim, quos adduximus, non de Indijs, sed generaliter sunt locuti.

Vis peculiaris
fit in
ratione
voti im-
perfecti, &
ex pœnali
arguitur.

P. Bauny.

465 Ex quo fit non esse necessarium ad prædictam dispensationem, vt Episcopus distet ultra duas diætas, sicut in priuilegio præscribitur: nam priuilegium generale talem limitationem non continet. Quod dicendum similiter etiam si Episcopis sit aliqua specialis dispensandi facultas concessa, vt habetur in ijs, de quibus alias mentionem fecimus, quæ Episcopis Indiarum eas petentibus cum limitatione temporis conceduntur, ex quibus quarta sic habet: Dispensandi, & commutandi vota simplicia in alia pia opera, & dispensandi ex rationabili causa in votis simplicibus castitatis, &

Episcopi
distantiam
non requi-
ri, etiam si
habeant
specialem
facultatem.

Qualis ea,
quæ refer-
tur.